

(Nadaljevanje s 1. strani)

jalcem in zadrugo vzpostavljajo različne kooperacije. Res je, da imamo še vedno področja, v katerih so zadruge samo prodajalne potrošnega blaga, v večini primerov so odkupovalke kmetijskih pridelkov, a v manjšem delu so organizatorke kmetijske proizvodnje. So še cele republike (Bosna, Slovenija in Crna gora), v katerih še vedno ni resnejše usmeritve k temu, da bi zadruga postala organizatorka kmetijske proizvodnje. V Srbiji, na Hrvaškem in v Makedoniji pa že imamo ne samo resne poskuse, temveč tudi prakso v tej smeri, da se zadruge usmerjajo od prodajalne in odkupovalca kmetijskih pridelkov k organizaciji kmetijske proizvodnje. Imamo celo tudi odlične rezultate. Nekateri izmed teh rezultatov so naši javnosti že znani.

Zadružna vodstva in zadruge so pokrenile v letu 1957 vrsto ukrepov, da bi se zadruge usmerile k najvažnejši nalogi. Eden izmed najvažnejših ukrepov, ki so bili izvedeni v letu 1957, je ta, da so zadruge izdelale za leto 1958 svoje akcijske programe, ki so popolnoma vsklajeni z družbenimi plani občin, okrajev in republik. To je velika stvar, ker pomaga zadružnim vodstvom spoznavati, kaj je mogoče v vsaki vasi napraviti, če se mobilizirajo vse sile. Razumljivo je, da je mogoče te plane kritizirati, ker imajo razne slabosti, ki niso nič drugega kakor

odsev naše stvarnosti na vasi. Toda to ni najvažnejše. Važno je, da se je enkrat že začelo z organiziranimi ukrepi spremljati in podpirati procese, ki se razvijajo v kmetijstvu.

Kljub temu, da je resolucija zvezne ljudske skupščine jasno začrtala našo razvojno pot, se je do skupščine Glavne zadružne zveze Jugoslavije še vedno razpravljalo o raznih smereh socializma na vasi. Na zadružni skupščini so bile postavke resolucije samo potrjene in mislim, da v tem smislu ne bo več potrebno razpravljati o razvojnih smereh. Zelo važno je, da na skupščini načela vseh oblik kooperacije niso bila samo potrjena, temveč tudi pojasnjena. Prav tako je važno, da je bila dana fiziognomija zadrug. To zadnje je važno zato, ker lahko naši zadružni kadri spoznajo, v kakšni fazi so, in ker jim bo to pomagalo, da se bodo borili za tako fiziognomijo zadrug, s katero bodo mogli vnašati na vas socializem. Če pa se zedinimo v tem, da mora biti zadruga organizatorka sodobne kmetijske proizvodnje v pogojih zasebnega lastništva na zemlji in drobne posesti, terja to, da rešimo in stalno rešujemo številne probleme tako objektivne kakor tudi subjektivne narave. V nasprotnem primeru bi lahko bili procesi, ki se pozitivno razvijajo v naših zadrugah, zavrti, ponekod pa bi lahko dobili tudi pogrešen tok.

Taka praksa vodi zadrugo v položaj nerentabilnega poslovanja, kar sploh ni mogoče prenašati, nič dovoliti, ker je taka praksa idejno nasprotna našemu pojmovanju. Zato smo na skupščini tudi rekli, da je treba zadruge očistiti takih kádrov, ki mislijo graditi svojo kariero na demagogiji v škodo družbenih sredstev.

POOBLASTILA ZADRUŽNIH UPRAVNIKOV

Ob upoštevanju ravni razvoja socialistične zavesti pri zadružnih upravnih odborih je skupščina reševala kot eno izmed zelo važnih vprašanj tudi vprašanje mesta in pravic zadružnega upravnika. V praksi je precej primerov, da je upravnik kljub najboljši volji brez moči, da bi zavaroval družbena sredstva pred morebitnim raznašanjem. Zato je treba čim prej uveljaviti take predpise, ki bodo dali zadružnemu upravniku pravico, da varuje interese družbe. To toliko prej, če upoštevamo, da zadruga ni več tisto, kar je nekoč bila. Njena glavna materialna podlaga so družbena sredstva. Družba ima potemtakem pravico in je tudi poklicana, da zavaruje lastna sredstva.

Da bi družbeni skladi v zadrugah čim hitreje naraščali, je treba ves uslužbenski kader v zadrugah nagrajevati tako, da bi bila vsaka nagrada preračunana na proizvodnjo in na družbene sklade, posebno pa je treba upoštevati slednje.

Kakor vidimo, je bila vsa naša skupščina usmerjena v razpravljanje, kako najti rešitve in storiti ukrepe, ki bi čim prej na znotraj organizacijsko in kadrovsko okrepile zadruge. Ko bomo to rešili, se bomo lahko z vso pravico obrnili na družbo za popolno podporo. Tudi na tej liniji so naloge, ki jih je treba čim prej rešiti in katerih rešitev lahko pospeši te pozitivne procese, ki se razvijajo na vasi. Tu poudarjam samo nekatera izmed teh vprašanj, ki jih mora skupnost reševati.

Čim prej je treba uveljaviti odlok o prometu s kmetijskimi pridelki, ker nerešenost tega problema zavira omenjene procese. To zadrugo moti v nadaljnjem razvoju. So tudi drugi predpisi, ki jih tu ne nameravam navajati, toda osnovno je treba poudariti, da ni več problema, po kateri poti bomo šli v socializem na vasi. To pot smo našli. Hitrejše ali bolj počasno gibanje je sedaj odvisno od notranje organizacijsko kadrovske sposobnosti same zadrug, da spozna in usmerja procese, od tega, s kakšnim tempom bo lahko družba investirala sredstva, da bi čim prej iz kmetijske proizvodnje iztirnili srp, koso, zalo, bivoča itd., in ob koncu od tega, s katero fronto se bo družba kot celota obrnila k temu novemu gibanju v kmetijstvu, vsklajevala vse činitelje v smeri in tako pomagala, da bo proces razvoja socializma na vasi napredoval hitreje.

PROBLEMI, KI JIH JE TREBA REŠEVATI, DA BI SE ZADRUGE HITREJE RAZVIJALE

Naj naštejemo samo nekaj najvažnejših problemov, na katere je treba opozoriti, in to ne samo opozoriti, temveč jih je treba tudi reševati, da bi se zadruge hitreje razvijale.

Dejali smo, da so zadruge zapleten mehanizem. Z zadrugami je potrebno organizirati veliko, tržno kmetijsko proizvodnjo. Zadruga lahko zmore to le ob kombinaciji uporabe vseh tistih sredstev, ki zagotovijo kmetijsko proizvodnjo na višji stopnji: zapletena in sodobna proizvodna orodja (mehanizacija), strokovni kader, umetna gnojila, sortna semena, plemenska živinoreja itd. Tudi ob predpostavki, da je vse to zadrugi na voljo, ne bo mogla iztisniti nazadnjaških proizvodnih sredstev iz kmetijstva, če ne bo imela takega kadra, ki bo do kraja razumel, kaj želimo doseči z modernim proizvodnim orodjem.

Ni torej dovolj imeti sodobna proizvodna sredstva in vse drugo, kar k njim spada. Je še en zelo delikaten problem, obstaja zasebni lastnik s svojo parcelo in z vsemi svojimi lastnostmi, pa čeprav bi to bil lastnik, ki je pod vplivom sodobne proizvodnje. Ne smemo namreč pozabiti, da tiči moč sodobnih proizvodnih sredstev razen drugega tudi v spretnosti, s katero uporabljamo ta orodja. Zato se kot ključni problem postavlja tudi problem kadra, ki je do kraja socialistično usmerjen, ki bo razumel našo politično usme-

ritev in bo ob razumevanju te usmeritve znal uporabljati vsa proizvodna sredstva za porast in razvoj socialističnih odnošajev v proizvodnji. Iz proizvodnje ne bomo izrinili zaostalih orodij, kolikor si ne bodo utrla pot sodobna proizvodna orodja, zlasti pa ne, če ne bo njihova uporaba tako zastavljena, da bodo krepila tistega, ki bo uvajal ta orodja v proizvodnjo. Iz tega izvira potreba po takih kadrih. Ta problem je naša skupščina obdelala kot ključni problem, ki ga je treba hitro reševati.

Če problem kadrov pravilno rešimo, tedaj bo mogoče reševati tudi problem pravilne uporabe tistih sredstev, ki jih danes že imamo.

Sredstva, ki jih že imamo, je treba čim bolj koncentrirati, in to na tistih točkah, kjer bomo dosegli najhitrejše in največje rezultate. V širino moramo iti po gospodarskih možnostih, a ne samo po neki politični zamisli. Razen premajhne spretnosti je ena izmed ovir za učinkovitejšo uporabo sredstev, tudi njihova raztresenost na celji fronti.

Politično premalo zrel kader v zadrugah zelo pogosto podleže raznim demagoškimi pojmovanjem. Iz tega izvirajo tudi pojavi, da se usluge s stroji opravljajo pod gospodarskimi cenami, da se pridelki plačajo pridelovalcu nad gospodarskimi cenami, da v nekaterih zadrugah neupravičeno delijo visok »ristorno«
itd.